

Звіт про виконання «Регіональної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2015-2018 роки » за 2018 рік.

На виконання Закону України від 20.10.2014 року №1708-VII «Про затвердження Загальнодержавної соціальної цільової програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 роки» в Житомирській області рішенням Житомирської обласної ради від 28.05.2015 року № 1546 затверджено «Регіональну цільову соціальну програму протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2015-2018 роки».

Мета Програми - зниження рівня захворюваності і смертності від ВІЛ-інфекції/СНІДу, надання якісних і доступних послуг з профілактики та діагностики ВІЛ-інфекції, насамперед представникам груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ, послуг з лікування, медичної допомоги, догляду і підтримки людей, які живуть з ВІЛ.

Проблема подолання епідемії ВІЛ/СНІД була та залишається актуальною і пріоритетною для органів влади в умовах реформування системи охорони громадського здоров'я.

Ефективна протидія епідемії вимагає зусиль не лише державного сектору, а й залучення громадських, міжнародних, донорських та релігійних організацій, приватного сектору, спільнот людей, які живуть з ВІЛ і туберкульозом або постраждали від них.

В Житомирській області створена та функціонує обласна рада з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу, в межах якої активно співпрацюють представники різних служб, відомств, організацій, які опікуються проблемами ВІЛ/СНІДу.

На протязі 2018 року проведено 2 засідання робочої групи за напрямком щодо виконання програми.

Протягом року здійснювалися спільні виїзди фахівців КУ «Обласний медичний спеціалізований центр» Житомирської обласної ради та мобільного консультативного пункту ГО "Перспектива", приурочені до Всесвітнього дня боротьби з гепатитом С, Всесвітнього дня боротьби із СНІДом та до Дня Молоді. Під час проведення акцій було охоплено профілактичними послугами понад 130 осіб в районах Житомирської області.

При центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Житомирської області впродовж 2018 року працювало 22 Мобільних консультаційних пунктів соціальної роботи, якими було здійснено 1790 виїздів у 665 населених пунктів. Впродовж 2018 року соціальною та профілактичною роботою було охоплено 12261 дитина та 7610 молодих осіб, віком від 18 до 35 років.

Для відвідувачів відділення для профілактики та боротьби з ВІЛ/СНІДом КУ «Обласний медичний спеціалізований центр» ЖОР протягом року було проведено 48 відеодемонстрацій роликів соціальної реклами з питань толерантного ставлення до ВІЛ-інфікованих осіб, здорового

способу життя, питань догляду за хворими на СНІД. Відеодемонстраціями охоплено понад 1590 осіб.

На протязі 2018 року фахівцями КУ «Обласний медичний спеціалізований центр» ЖОР здійснено 79 консультативних виїздів (серед яких 36 - в лікувально-профілактичні заклади області та 43 - в медичні частини установ виконання покарань), під час яких понад 290 особам надано консультації.

712 навчальних закладів Житомирської області забезпечено навчальними матеріалами за програмою «Формування здорового способу життя і профілактика ВІЛ».

Обласним центром для сім'ї, дітей та молоді в 2018 році охоплено соціальними послугами 1950 дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

На базі ГО «Перспектива» в 2018 році 3711 споживачів ін'єкційних наркотиків охоплено комплексом профілактичних послуг.

645 осіб, які надають сексуальні послуги за винагороду, отримали комплекс профілактичних послуг на базі ГО «Перспектива». 280 чоловікам, які мають секс з чоловіками, забезпечено комплекс послуг на базі ГО «Альянс Глобал». 998 ув'язненим особам забезпечено комплекс профілактичних послуг соціальними працівниками БФ «Нехай твоє серце б'ється».

За період епідеміологічного нагляду за ВІЛ-інфекцією - з 1995 року, у Житомирській області, станом на 01.01.2019 року, було зареєстровано 6258 випадків ВІЛ-інфекції, у тому числі 2270 випадків захворювання на СНІД та 1047 випадків смертей від СНІД (кумулятивні показники).

Станом на 01.01.2019 року під медичним спостереженням в області перебувало 3511 ВІЛ-інфікованих осіб, у т.ч. 1090 хворих на СНІД. З числа ВІЛ-інфікованих - 201 дитина, з підтвердженим діагнозом ВІЛ-інфекції – 63 дитини, у т.ч. 25 дітям встановлений діагноз «СНІД». Показник поширеності ВІЛ-інфекції становить 285,0 на 100 тисяч населення, СНІДу – 88,5.

В 2018 році взято на облік з вперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ-інфекція – 472 особи. Показник захворюваності на ВІЛ-інфекцію становить 38,3 на 100 тис. населення проти 37,3 за 2017 рік.

Із загальної кількості знятих з обліку по причині смерті в 2018 році безпосередньо померли у IV стадії (СНІД) - 91 особа. Показник залишається на рівні минулого 2017 року (також 91 особа). Показник смертності від СНІДу у 2018 році становить 7,4 на 100 тис. нас. проти 7,3 в 2017 році.

Домінуючим шляхом передачі ВІЛ-інфекції в Житомирській області з 2008 року є статевий. Разом з тим, споживачі ін'єкційних наркотиків продовжують відігравати епідемічну роль в поширенні ВІЛ-інфекції за рахунок гетеросексуальних статевих партнерів.

Статевим шляхом у 2018 році інфікувалося 64,0 % осіб; парентеральним (при введенні ін'єкційних наркотиків) – 21,0 %; шляхом передачі від ВІЛ інфікованої матері до дитини – 15,0 % (з урахування дітей, діагноз у яких підтверджено та дітей, діагноз у яких в стадії підтвердження).

Станом на 01.01.2019р. в Житомирській області АРТ отримувало 2200 осіб, з них на Державному бюджеті знаходиться 1654 осіб та отримують АРТ по Глобальному фонду 546 осіб. Діти (віком 0-18 років включно) отримують АРТ виключно за рахунок коштів державного бюджету, їх частка серед осіб, які отримують лікування, 63 дитини.

Антиретровірусна терапія в області надається на базі п'яти сайтів: КУ «Обласний медичний спеціалізований центр» ЖОР (АРТ отримує 1748 осіб), Новоград-Волинське міськрай ТМО (АРТ отримує 156 осіб), Коростеньська ЦМЛ (АРТ отримує 136 осіб), Бердичівська ЦМЛ (АРТ отримує 132 особи) та Малинське міськрай ТМО (АРТ отримує 28 осіб).

Лабораторний супровід перебігу ВІЛ-інфекції та моніторинг ефективності АРТ, шляхом проведення досліджень на СД₄, забезпечено 2524 особам, діагностику опортуністичних інфекцій та супутніх захворювань - забезпечено 2945 ВІЛ-інфікованим особам. Дослідження проводилися на базі КУ «Обласний медичний спеціалізований центр» ЖОР.

В Житомирській області, станом на 01.01.2019 року, на замісній підтримувальній терапії перебувало 375 осіб, в т.ч. 135 ВІЛ-інфікованих, з них 104 отримувало АРТ, 2 – готувалося до АРТ. Замісна підтримувальна терапія впроваджена в шести ЛПЗ області (в м. Бердичеві, м. Коростені, в 2 лікувальних закладах м. Житомира, в Новоград-Волинському та Коростишівському районах).

В 2018 році зареєстровано 30 випадків контакту (травмувань) з джерелом потенційного інфікування ВІЛ, з них 18 випадків серед медичних працівників. Всім підлягаючим у 100 % було проведено постконтактну профілактику (за 2017 рік зареєстровано 26 випадків контакту, серед медичних працівників – 11. В 2016 році - 32 випадки, серед медичних працівників - 14). Медичні працівники області на 100 % забезпечені засобами індивідуального захисту.

В Житомирській області забезпечено вільний доступ до безоплатного консультування та тестування на ВІЛ-інфекцію для населення. В 2018 році протестовано 53264 особи, в т.ч. за кошти місцевого бюджету (без врахування вагітних та донорів) – 32496 особи, з них груп підвищеного ризику - 4303, що становить 13,2 % від загальної кількості обстежених за кошти місцевого бюджету.

З метою забезпечення зовнішнього та внутрішнього контролю якості лабораторних досліджень у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу в 2018 році проведено 3695 досліджень із внутрішнього контролю якості та 22 дослідження із зовнішнього контролю якості. Дослідження проведено фахівцями клініко-діагностичної лабораторії КУ «Обласний медичний спеціалізований центр» ЖОР.

В грудні 2018 року, за підтримки фахівців БО «100 відсотків життя», на базі КУ «Обласний медичний спеціалізований центр» ЖОР, проведено навчання медичних працівників області по роботі з медичною інформаційною системою МІС-ВІЛ. З 20.12.2018 року в області

впроваджується в роботу Дослідна експлуатація електронної системи епідеміологічного та клінічного моніторингу поширення ВІЛ-інфекції. Контроль за впровадженням Дослідної експлуатації в Житомирській області покладено на фахівців КУ «Обласний медичний спеціалізований центр» ЖОР.

ФІНАНСИ

У 2018 році шляхом централізованих поставок отримано медикаментів та медичних виробів на загальну суму 13696,6 тис. грн., фінансування з обласного бюджету становило 984,2 тис. грн., залучено коштів з інших джерел - 8175,1 тис. грн.

Для штучного вигодовування дітей першого року життя, народжених від ВІЛ-інфікованих жінок, у 2018 році закуплено молочних сумішей, за кошти обласного бюджету, на суму 300,7 тис. грн. Державну соціальну допомогу, в сумі 170 грн. щомісячно, отримують в середньому 116 дітей, сума виплат за 2018 рік становить 237,9 тис. грн.

На сьогодні регіональні заходи з протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу в Житомирській області, незважаючи на досягнення, залишаються недостатніми у деяких програмних напрямках профілактики (*охоплення профілактичними програми представників груп підвищеного ризику відбувається за рахунок неурядових організацій, фінансування донорське*), лікування (*виділення коштів з місцевого бюджету лише на тест системи та дитяче харчування*), догляду та підтримки та потребують значного та швидкого покращення для того, щоб позитивно вплинути на епідемію.

Для організації заходів у відповідь необхідно:

- забезпечити виділення коштів з обласного бюджету для здійснення профілактичних заходів з протидії ВІЛ/СНІДу;
- забезпечити впровадження механізму соціального замовлення соціальних послуг, що надаються людям, які живуть з ВІЛ;
- забезпечити децентралізацію послуг для ВІЛ-інфікованих осіб в області шляхом відкриття нових сайтів АРТ/ЗПТ;
- довести рівень охоплення медичним спостереженням, рівень охоплення ВІЛ-інфікованих осіб антиретровірусною терапією до 90 %;
- здійснювати систематичні інформаційно-просвітницькі кампанії для молоді з питань ВІЛ/СНІД; систематично висвітлювати в засобах масової інформації області (комунальних друкованих засобах масової інформації, обласному телебаченні, радіо) інформацію щодо основних аспектів ВІЛ-інфекції/СНІДу, методів інфікування ВІЛ-інфекції та хвороб, які передаються статевим шляхом із профілактики наркоманії, формування здорового способу життя;

- продовжувати профілактичну діяльність державних та недержавних організацій з питань розширення доступу населення до послуг консультування і тестування на ВІЛ та засобів профілактики.

Головний лікар КУ «Обласний медичний центр
з надання спеціалізованої допомоги хворим на
залежності, ВІЛ/СНІД-інфекції та шкірно-
венерологічні захворювання» Житомирської обласної ради

М.С. Кутішенко